

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2014. október 14. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben **a középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után **a megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. rész

1. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg a térképvázlatban számokkal jelölt országokat és városokat!

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

7 pont	
--------	--

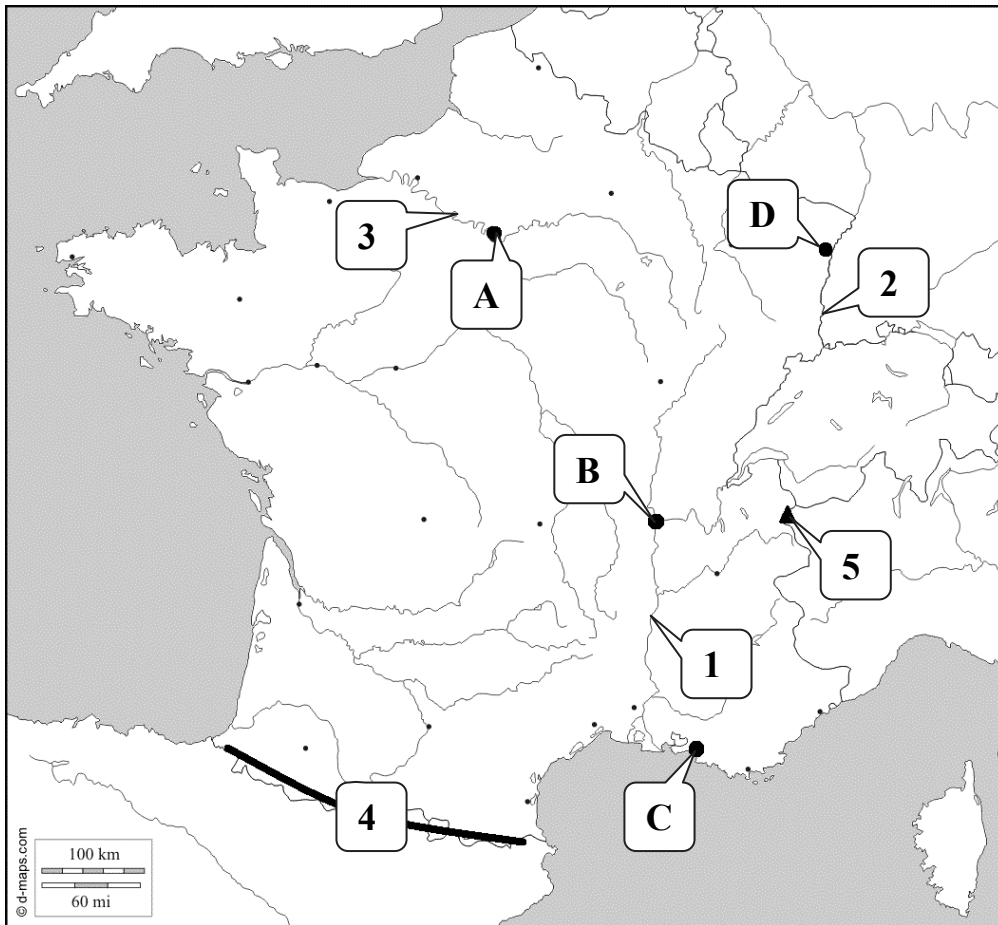
b) A térképen számokkal jelölt országok közül melyik jelentős kőolaj-kitermelő? Írja az ország számát a négyzetbe!

Kőolaj-kitermelő:

1 pont	
--------	--

8 pont	
---------------	--

2. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg a térképvázlatban számokkal jelölt topográfiai fogalmakat!

- 1. (folyó)
- 2. (folyó)
- 3. (folyó)
- 4. (hegység)
- 5. (hegycsúcs)

5 pont		
--------	--	--

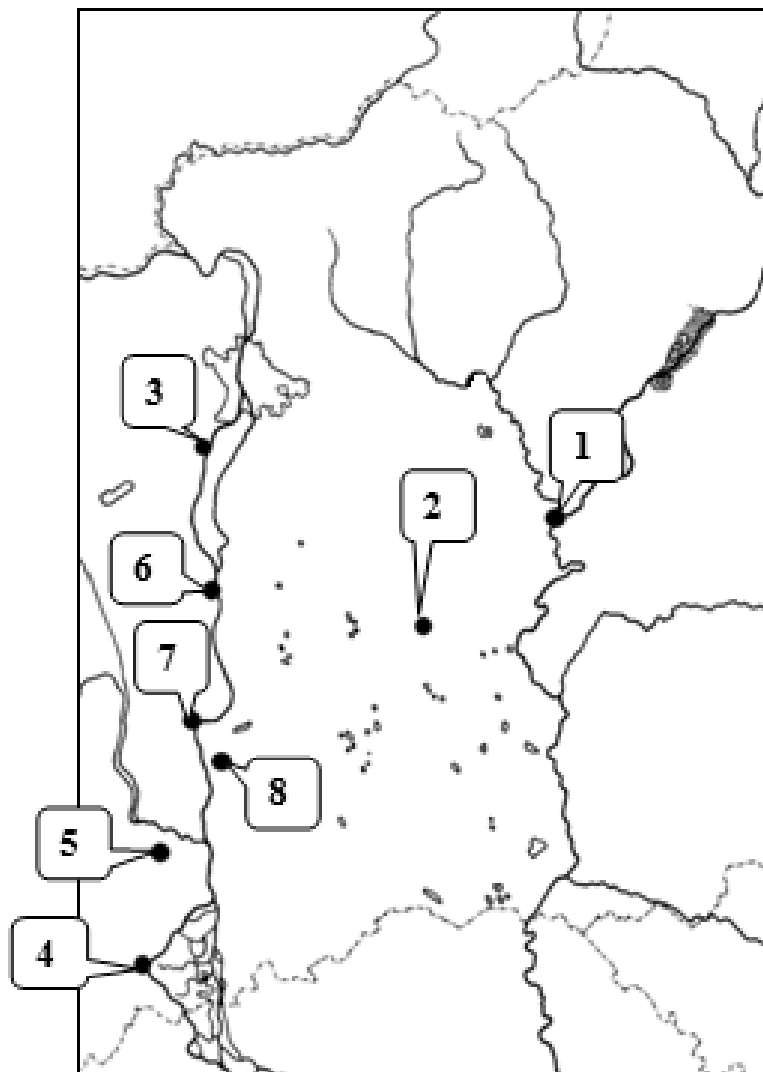
b) Nevezze meg a térképvázlatban nagybetűkkel jelölt városokat!

- A.
- B.
- C.
- D.

4 pont		
--------	--	--

9 pont		
---------------	--	--

3. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a feladatot!

Mely városokat jelölik a térképvázlatba írt számok?

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

8 pont	
---------------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	25 pont	
--	----------------	--

I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor	feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
	1.	8	
	2.	9	
	3.	8	
ÖSSZESEN		25	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2014. október 14. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzó is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészt pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. Mely fogalmakat jelölik a halmazábra nagybetűi? Párosítsa a betűjelet a megfelelő fogalommal, és írja a betűjelet a megfelelő fogalom után a négyzetbe!

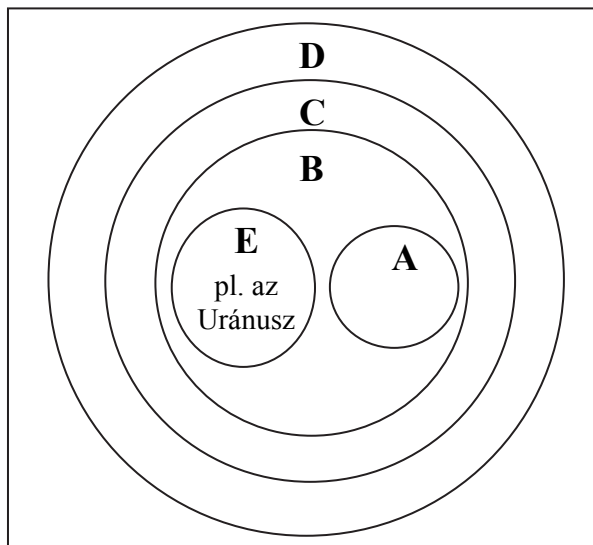
1. gázbolygók

2. kőzetbolygók

3. nagybolygók

4. Naprendszer

5. Tejútrendszer

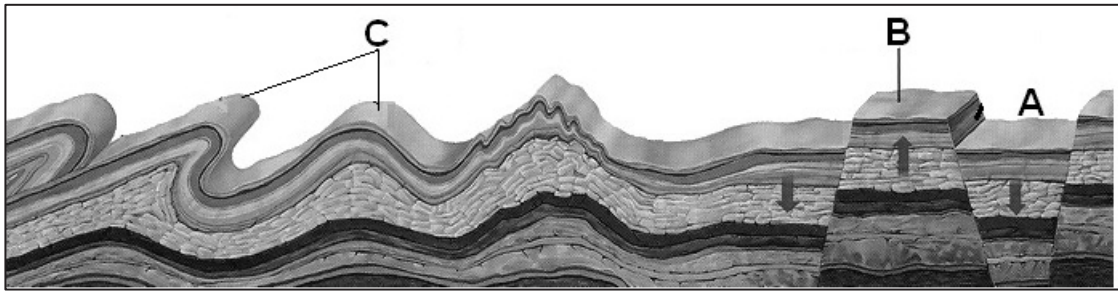
5 pont	
---------------	--

2. Az alábbi jellemzők közül melyek igazak a hosszúsági körökre? Karikázza be az **igaz** állítások sorszámát! A lehetséges helyes válaszok számánál több bekarikázása pontlevonással jár.

1. A kezdő hosszúsági kör keleti és nyugati félgömbre osztja a Földet.
2. Futásuk észak-dél irányú.
3. Értékük 0-360 fok közötti lehet.
4. Értékének ismerete szükséges a Nap delelési magasságának meghatározásához.
5. A közöttük lévő távolság a földrajzi szélesség függvényében változik.
6. Értékének ismerete szükséges a helyi idő meghatározásához.
7. A kezdő hosszúsági kört csillagászati alapon jelölték ki.

4 pont	
---------------	--

3. Tanulmányozza az ábrát, és oldja meg a feladatokat!

- a) 1. Mely szerkezeti mozgás alakította ki az „A” és „B” formákat?

A szerkezeti mozgás neve:

2. Mely szerkezeti mozgás alakította ki a „C” formákat?

A szerkezeti mozgás neve:

2 pont	
--------	--

- b) Mely szerkezeti formákat jelölik az ábra alábbi nagybetűi? Írja a szerkezeti formák nevét a megfelelő betűjel után!

A: B:

C:

3 pont	
--------	--

- c) Válaszoljon a megfelelő betűjel beírásával! Az ábrán nagybetűkkel jelölt szerkezeti formák közül melyik kapcsolódik

1. a Bajkál-tóhoz?

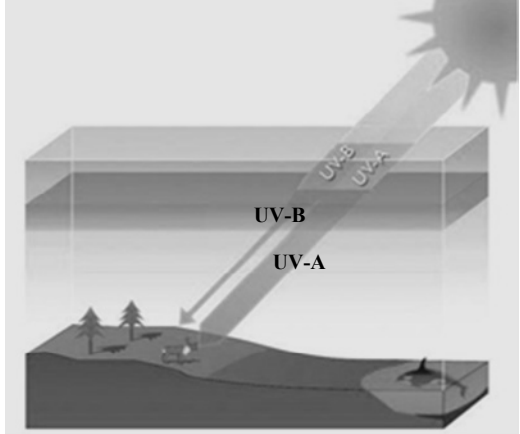
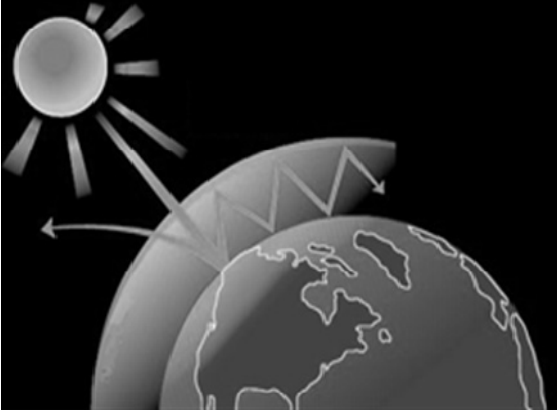
2. az Alpok kialakulásához?

2 pont	
--------	--

7 pont	
---------------	--

4. Oldja meg a légkörrel kapcsolatos feladatokat!

- a) A légkör mely két fontos jelenségét mutatják be az ábrák? Írja a jelenségek nevét az ábra alá a vonalra!

	
A.	B.

2 pont	
--------	--

- b) Melyik jelenségre vonatkoznak a megállapítások? Válaszoljon a megfelelő ábra betűjelének beírásával! Írjon X jelet annak a megállapításnak a sorszámára elé, amelyik egyik folyamattal sem hozható kapcsolatba! *A lehetséges jó betűjeleknél több beírása pontlevonással jár.*

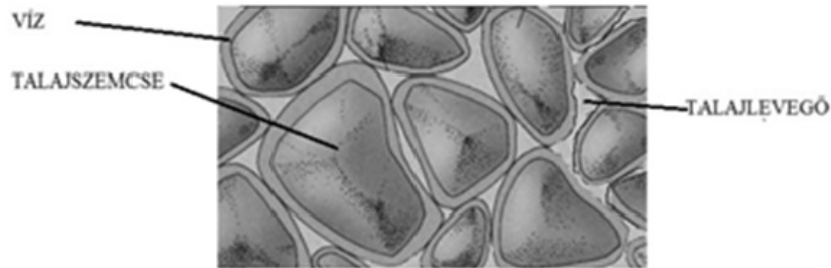
- 1. E jelenség nélkül a földfelszín átlagos hőmérséklete $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$ lenne.
- 2. Működése a sztratoszférához köthető.
- 3. Hatását a légkörbe kerülő freon-gázok csökkentették.
- 4. Felerősödéséért a fosszilis energiahordozók nagyarányú elégetése is felelős.
- 5. Ennek köszönhetjük, hogy a földi légkörbe belépő meteorok nagy része elég.

5 pont	
--------	--

7 pont	
--------	--

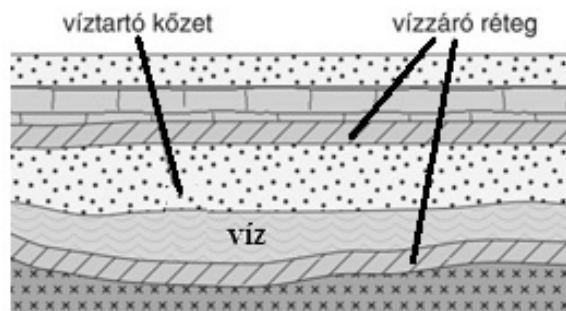
5. Mely felszín alatti víztípusokat ismeri fel az ábrák, illetve a megfogalmazások alapján?

1.

A víztípus neve:

2.

A víztípus neve:

Hogyan nevezzük azt a változatát, amikor a víz a fedőkőzetek átfúrása után a nagy mélységből a hidrosztatikai nyomás hatására emelkedik a felszínre?

A víztípus neve:

3. Hogyan nevezzük a felszín fölé emelkedő talajvizet?

A víztípus neve:

4. Mi a neve a kőzetek repedéseiben mozgó víznek?

A víztípus neve:

5 pont

**6. Döntse el, hogy melyik éghajlatra jellemzőek az alábbi megállapítások!
Írja a megfelelő betűjelet a megállapítások sorszámára elé!**

- A) A forró övezeti (trópusi) monszun éghajlatra jellemző
- B) A mérsékelt övezeti monszun éghajlatra jellemző
- C) Mindkét éghajlatra jellemző
- D) Egyik éghajlatra sem jellemző

- 1. A kontinensek meleg mérsékelt övben elterülő részének nyugati oldalán alakul ki.
- 2. Három évszak jellemzi.
- 3. Területén télen a kontinens belseje felől fújó szelek uralkodnak.
- 4. A Föld legcsapadékosabb területei ehhez az éghajlathoz kötődnek.
- 5. A csapadék éves eloszlása az egyenlítői éghajlat csapadékeloszlásával közel megegyező.
- 6. Ugyanabban az övben alakult ki, mint a mediterrán éghajlat.
- 7. Kialakulásában a passzát szélrendszer nem játszik szerepet.
- 8. Európa déli részén alakult ki ilyen éghajlat.

8 pont	
---------------	--

**7. A táblázat egy ország népességszámával kapcsolatos adatait tartalmazza.
Számítsa ki a hiányzó adatot, és írja a táblázatba a megfelelő helyre!**

Népességszám 2012. december 31-én	Születések száma 2013-ban	Halálozások száma 2013-ban	Természetes szaporodás 2013-ban
20 500 000 fő	150 000 fő	125 000 fő ‰

A számítást itt végezze! Kerekítsen két tizedesjegyre!

2 pont	
---------------	--

**8. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások!
Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszámára elé!**

- 1. A hitel ára a kamat.
- 2. A kereslet gyors növekedésének nincs inflációt fokozó hatása.
- 3. A részvény nem értékpapír, mert tulajdonosi jogot is biztosít.
- 4. A legbiztonságosabb értékpapír az államkötvény.
- 5. Értékpapírokat csak a tőzsdén vásárolhatunk.
- 6. A forint konvertibilis valuta.
- 7. Ha a forint leértékelődik (gyengül), akkor 1 euróért többet kell fizetnünk, mint korábban.

7 pont	
---------------	--

**9. Döntse el, hogy mely országokra vonatkoznak az alábbi megállapítások!
Írja a megfelelő betűjelet a megállapítások sorszámára elé!**

- A) Ausztria
B) Szlovákia
C) Románia
D) mindhárom országra vonatkozik
E) egyik országra sem vonatkozik
- 1. Hazánkkal együtt csatlakozott az Európai Unióhoz.
- 2. Energiatermelésében igen nagy súlya van a vízenergiának.
- 3. Az ország államformája szövetségi köztársaság.
- 4. Az ország nem tagja az euró-övezetnek.
- 5. Gazdasági életben fontos szerepe van a szénhidrogén-bányászatnak.
- 6. Az ország területén harmadidőszaki gyűrthegegyesek húzódnak.
- 7. A trianoni békeszerződés következtében korábban Magyarországhoz tartozó területeket csatoltak hozzá.
- 8. Pezsgő kulturális életű fővárosa egyben az OPEC székhelye is.
- 9. Területén áthúzódik az ún. „kék-banán” övezete.
- 10. Autóipara a gazdasági rendszerváltást követően jött létre.

10 pont	
----------------	--

10. Párosítsa az országokat az állításokkal! Írja a megfelelő ország betűjelét az állítás sorszámára elé! Nem tartozik ország minden állításhoz. A lehetséges helyes megoldások számánál több beírása pontlevonással jár.

- A) Japán
- B) Koreai Köztársaság
- C) Kína
- D) India

-1. A gyorsan iparosodó ázsiai országok első hullámába tartozik.
-2. A NAFTA tagja.
-3. Az ázsiai gazdasági erőter centrum országa.
-4. Az ország keleti partvidékének nagyvárosai a gazdasági fejlődés központjai.
-5. Jelentős szarvasmarha-állománya a mezőgazdasági kivitel alapja.
-6. A hagyományos textilipara mellett mára a szolgáltatás-export és a szoftvergyártás is jelentős bevételi forrás.

4 pont	
---------------	--

11. Egészítse ki a Magyarország tájaira vonatkozó táblázatot a megadott szókészlet felhasználásával! Van olyan kifejezés, amely több helyre is írható. A lehetséges helyes megoldásoknál több beírása pontlevonással jár.

búza, földgáz, homok, hordalékkúp, jégkorszaki üledék,
Kiskunság, kőolaj, lösz, Mezőföld, rozs

Táj megnevezése	1)	2)	Hajdúság
A táj felszínalkotó kőzetének eredete	3)	4)	
Jellemző felszíni felépítő kőzet	5)	6)	
Jellemző természetett gabonanövény	7)	8)	
Kitermelt energiahordozó	9)	_____	11)
	10)		

11 pont	
----------------	--

12. Olvassa el az alábbi szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatot!

Berlini szakemberek egy csoportjának 2013-ban publikált tanulmánya az éghajlatváltozás, a migrációs folyamatok és a biztonságpolitika összefüggéseit vizsgálta az Andok térségében. A hegység gleccsereinek elolvadása 2050-ig Peru, Brazília és Bolívia területén becslések szerint 50 millió ember életét érintheti hátrányosan, mert a száraz évszakokban nem lesz elegendő víz. Ehhez hozzáadódik az ún. iparszerű mezőgazdaság (mint pl. a brazíliai esőerdők irtását okozó szójababtermesztés) térnyerése. Ezek a változások számos gazdát az illegális gazdaság felé kényszerítenek, ami gyakran az európai és brazil piacok ellátását szolgáló kokaintermelést jelenti.

(A GEO magazin 2013. november „Amiért a kínai vízhiány felvirágoztatta az arab tavaszt” c. cikke alapján.)

Döntse el a szöveg alapján, hogy igazak-e vagy hamisak az alábbi állítások (prognózisok)! Írjon **I** betűt az igaz, és **H** betűt a hamis mondatbefejezés sorszámára elé!

A prognózis ...

..... 1.	... szerint a globális felmelegedés közvetett következményeként Dél-Afrika néhány országában ivóvízhiány léphet fel.
..... 2.	... azt állítja, hogy a klímaváltozás miatt csökkenhet a hagyományos mezőgazdasági tevékenységből élő gazdák aránya.
..... 3.	... egyik állítása: a vízhiány közvetlenül előidézhetheti a trópusi esőerdők pusztulását.
..... 4.	... felveti, hogy a népességmozgások kapcsolatba hozhatók a földi éghajlat megváltozásával.
..... 5.	... számításai szerint 35-40 éven belül az Andok gleccserei eltűnhetnek.

5 pont	
---------------	--

A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám: 75 pont	
---	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	5	
	2.	4	
	3.	7	
	4.	7	
	5.	5	
	6.	8	
	7.	2	
	8.	7	
	9.	10	
	10.	4	
	11.	11	
	12.	5	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Az írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: